

Strediská SAŽP na podporu environmentálnej výchovy

Popri pozitívach, ktoré súžitie s prírodou našej planéty a nám, ľuďom na nej žijúcim, prináša, sú tu aj negatíva, ktoré tiež my, ľudia, za sebou v prírode zanechávame. Preto jednou z najaktuálnejších tém súčasnosti je environmentálna výchova a vzdelávanie. Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) je odborná organizácia s celoslovenskou pôsobnosťou, so zameraním na ochranu a tvorbu životného prostredia, ktorej hlavným cieľom je zvyšovať environmentálne povedomie verejnosti.

Environmentálna výchova a vzdelávanie mladej gene-

rácie, ale aj dospelých, patria medzi najdôležitejšie úlohy SAŽP. Návod na to, ako spoznávať a objavovať prírodu bez zásahov, ktoré by ju narušili, ako obdivovať prírodné a kultúrne dedičstvo a zachovať pritom pôvodnú identitu krajiny, ako prírodu chrániť a uchovávať pre budúce pokolenia, ponúka SAŽP prostredníctvom svojich stredísk environmentálnej výchovy (SEV).

Okrem vzdelávacích programov a environmentálne zameraných pobytov pre deti a mládež strediská ponúkajú všetkým, bez rozdielu veku, možnosti rekreácie a relaxu

v prírodne, historicky a kultúrne zaujímavom prostredí. Turistika a rekreácia založená na spoznávaní vidieckej kultúry patrí dnes k novým trendom rozvoja cestovného ruchu. Chránené územia sa tak pre turistov stávajú stále väčším magnetom. Preto je nutné hľadať riešenia a usmerniť vývoj cestovného ruchu v prospech prírody ako celku. Strediská environmentálnej výchovy SAŽP, ktoré sú počas celého roka prístupné širokej verejnosti, jednoduchou a nenásilnou formou prezentujú spoluzitie človeka s prírodou a ponúkajú zaujímavé a príťažlivé možnosti rekreácie a oddychu.

SEV SAŽP Drieňok Teplý Vrch

V juhovýchodnej časti Slovenského Rudohoria, v doline rieky Blh, leží obec Teplý Vrch (okres Rimavská Sobota, región Malohont), ktorá je vďaka vodnej nádrži centrom letnej turistiky. Priemerné letné teploty vody sú tu najvyššie na Slovensku. Stredisko environmentálnej výchovy SAŽP sa nachádza v nádhornej prírodnej oblasti s príťažlivým krajinným prostredím, jedinečnou faunou

a flórou. Bohatá história siaha až do doby bronzovej. Blízkosť národných parkov, chránených krajinných území, prírodných rezervácií, jaskýň zaradených do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva a zaujímavé kultúrnohistorické pamiatky očaria každého. Návštevníci strediska môžu navštíviť jaskyňu Domica, Ochtinskú aragonitovú aj Gombaseckú jaskyňu, prejsť sa po náučných chodníkoch Drienčanský kras, Šomoška, Drieňok, obdivovať Národné parky Slovenský kras a Muránska planina, vydať sa Gotickou cestou po stopách času a navštíviť kaštieľ Betliar a hrad Krásna Hôrka.

V stredisku sa organizujú a ponúkajú prednášky, školenia, besedy, exkurzie, environmentálne súťaže, školy v prírode, environmentálne tábory pre deti, školenia, firemné akcie, semináre, konferencie, športové hry, relaxačno-kondičné pobyty, pobyty pre rodiny s deťmi, svadby, oslavy. Poskytuje ubytovanie hotelového typu pre 110 osôb (2, 3 a 4 lôžkové izby a apartmány), jeďáleň s kapacitou 120 osôb, denný bar (22 miest) a terasu a možnosť stravovať sa formou plnej penzie, polpenzie alebo výberom z jedálneho lístka. V ponuke menu je slovenská a medzinárodná kuchyňa, špeciality, vegetariánske jedlá. Pri organizovaných pobytoch detí strava zodpovedá podmienkam zdravej výživy, zabezpečený je pitný režim. Strava sa pripravuje vo varnom

systéme bez pridávania tuku, so zachovaním vitamínov a minerálnych látok.

K dispozícii návštevníkom sú učebne s didaktickou, výpočtovou a tlmočnickou technikou, envirolaboratórium, tenisové kurty, telocvičňa, posilňovňa, sauna, bazén, požičovňa športových potrieb, bicyklov a člnov, vlastná hotelová pláž, prírodný ateliér, videotéka a knižnica s environmentálnym zameraním. V stredisku si na svoje iste prídu aj milovníci cykloturistiky a pešej turistiky. Prevádzka SEV je celoročná.

SEV SAŽP Orlík Poprad – Spišská Sobota

Stredisko je situované v podhorí najkrajšieho slovenského horstva, symbolu Slovenska, v Tatrách. Horská a podhorská príroda so špecifickou faunou a flórou si podmaní každého návštevníka. Poloha zariadenia je možným východiskom pre návštevu Národných parkov Vysoké Tatry, Nízke Tatry, Slovenský raj a Pieniny. Jedinečné prostredie a okolitá príroda priamo pod Vysokými Tatrami vytvárajú ideálne podmienky pre aktívny oddych a relax

– zimné športy, turistika, cykloturistika, vyhladkové lety, paragliding, bungee jumping, plávanie...

Kraj je bohatý aj na kultúrne a historické zaujímavosti. Spišská Sobota je historicky najcennejšou časťou Popradu, v roku 1950 bola vyhlásená za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Z kultúrnohistorických pamiatok najväčšiu hodnotu má Kostol sv. Juraja. Nachádza sa v ňom päť vzácných neskorogotických krídlových oltárov, z nich najcennejší je hlavný oltár, ktorý je dielom majstra Pavla z Levoče. V Spišskej Sobote je zaujímavá aj renesančná zvonica z roku 1598.

Stredisko Orlík celoročne ponúka ubytovanie penziónového typu pre cca 20 osôb v 2, 3 a 4-lôžkových izbách s vlastným sociálnym zariadením. Izby sú vybavené TV prijímačom a chladničkou. K dispozícii je kompletne vybavená kuchynka, sauna a učebňa s didaktickou technikou. Zariadenie je vhodné pre rodinné pobyty, ale aj pre jednotlivcov, pre organizovanie seminárov, školení a relaxačných pobytov.

SEV SAŽP Regetovka

Regetovka je moderné stredisko s celoročnou prevádzkou. Nachádza sa 18 km severne od Bardejova, v krásnom prostredí pohoria Nízke Beskydy v Ondavskej vrchovine. V bezprostrednej blízkosti strediska je lyžiarske stredisko s možnosťou denného aj nočného lyžovania. Lyžiarske svahy s dĺžkou 400 – 600 m s umelým zasnežovaním a osvetlením sú

vhodné pre začiatočníkov, ale aj pre náročných lyžiarov. Pre milovníkov behu na lyžiach je k dispozícii 5 km turistických bežeckých tratí.

Stredisko ponúka aj ďalšie možnosti využitia voľného času, ako je vidiecka turistika, jazda na koni (Dlhá lúka), alebo návšteva kultúrnych a prírodných zaujímavostí v okolí (Zborovský hrad, Pieninský národný park, Bardejov, Bardejovské kúpele, drevené kostolíky východného Slovenska a ďalšie). Stredisko organizuje a ponúka environmentálne programy (jednodňové aj viacdňové) pre laickú a odbornú verejnosť, letné a zimné tábory, školy v prírode, školské výlety, pobytové zájazdy so špeciálnymi environmentálnymi programami.

Kapacita ubytovania hotelového typu je cca 100 osôb v 2 – 6-lôžkových izbách s vlastným sociálnym zariadením. K dispozícii je reštaurácia, denný bar, salónik (25 osôb), konferenčná

miestnosť s didaktickou technikou (25 – 70 osôb). Stravovanie formou polpenzie, resp. plnej penzie, je obohatené o menu s krajoými špecialitami, v letnom období s ochutnávkou v prírodnom altánku. Návštevníci, rekreanti môžu využívať prírodný ateliér, ako aj videotéku a knižnicu s environmentálnou tematikou.

SEV SAŽP Harmónia Modra

Stredisko sa nachádza v bezprostrednej blízkosti vinohradníckeho mestečka Modra (okres Pezinok), v rekreačnej oblasti Harmónia, v malebnom prostredí malokarpatskej prírody (CHKO Malé Karpaty), v oblasti, ktorá je už oddávna vyhľadávaným miestom pre rekreáciu a turistiku. Celé územie je poprepletané turistickými chodníkmi a cestami, turistická rozhľadňa na vrchu Veľká

Homola je obľúbeným výhľadovým bodom a významným objektom turistického ruchu v Malokarpatskom regióne. Na svoje si tu prídu milovníci turistiky, cykloturistiky, aj zimných športov, vyznávači jazdy na koni a i. Existencia Malokarpatskej vinnej cesty vytvára výborné podmienky pre gastronomický cestovný ruch a vinny turizmus.

V oblasti environmentálnej výchovy stredisko orientuje činnosť na deti všetkých vekových kategórií, od škôlkárov po vysokoškôlkárov, rovnako tak na učiteľov, odbornú a laickú verejnosť a rodiny s deťmi.

Stredisko po celý rok ponúka ubytovanie a stravovanie hotelového typu, izby s vlastným sociálnym zariadením, TV, rádiom (kapacita 44 lôžok) a stravovanie v jedálni (64 miest), učebne s didaktickou technikou, počítačovou učebňou, videotéku a knižnicu s environmentálnym zameraním, tenisový kurt, environmentálne zamerané programy pre širokú verejnosť.

Dlhoročná tradícia vinohradníctva a vinárstva, zachovaný folklór a rázovitost' vinohradníckych domov, kulinárske špeciality, množstvo kultúrnych pamiatok, pestrá ponuka spoločenských podujatí, bohatstvo fauny a flóry, jedinečná prírodná mozaika vinohradníckej krajiny, to všetko vytvára výnimočný potenciál malokarpatského regiónu pre aktívne trávenie voľného času.

SEV SAŽP Dropie

Stredisko sa rozprestiera na ploche 4 ha, priamo v srdci Žitného ostrova, najväčšieho riečného ostrova Európy, na okraji Chráneného areálu Dropie (10 km od Kolárova aj od Zemianskej Olče). Žitný ostrov leží v geomorfologickom celku Podunajská rovina, najteplejšom a najsuchšom mieste Slovenska. Je popretkávaný mýtvmi ramenami, meandrami a mokradami s typickou faunou a flórou. Areál strediska sa nachádza v zachovanom prírodnom prostredí a svojou zeleňou tvorí príjemnú

zelenú oázu v poľnohospodárskej krajine.

Špecifikom strediska je drop fúzatý, jediný v zajatí chovaný drop na Slovensku, ďalej minizoo so somárikom, kamerunskými kozami, americkými morkami, divými kačicami... Hlavným zameraním strediska je realizácia praktickej environmentálnej výchovy prístupnej pre všetky deti, v bezprostrednom kontakte s prírodou. Ťažiskovou úlohou SEV je

lektorsko-sprievodcovská činnosť po náučnom chodníku venovanom ekológii, s využitím zážitkových foriem učenia sa priamo v prírode. Veľkú pozornosť venuje stredisko rozvoju environmentálneho povedomia najmenších detí, zaujímavý je projekt Environmentálne vikendy pre rodiny s malými deťmi. Ďalej organizuje školy v prírode, pobytové programy, vikendové pobyty, školenia, semináre, letné tábory a ponúka turistické ubytovanie pre cca 40 osôb s možnosťou stravovania, ďalej tvorivé dielne a učebňu s

didaktickou technikou a zapožičiavanie bicyklov.

Zariadenie je vhodné pre terénnu prax študentov stredných škôl a univerzít, letné výcvikové pobyty environmentalistov a pobyty pre milovníkov prírody.

Ďalšie informácie o strediskách environmentálnej výchovy SAŽP nájdete na www.sazp.sk.

Anna Gudzová

Slovenská agentúra životného prostredia